

ÅPENHETS- LOVEN

Norges kontaktpunkt
for ansvarlig
næringsliv

FUTURE-PROOF
BERGEN NÆRINGSRÅD OG RAFTOSTIFTELSEN

Forbrukertilsynet

Forbrukertilsynet

ÅPENHETSLOVEN

Workshop om åpenhetsloven og ansvarlig næringsliv, Bergen 31. oktober 2024

Gro Valen Simonsen
Juridisk seniorrådgiver

Mathilde Furunes
Juridisk rådgiver

Tre plikter

Utføre aktsomhetsvurderinger (§ 4)

Redegjøre for aktsomhetsvurderinger (§ 5)

Svare på informasjonskrav (§§ 6 og 7)

HUSK LOVENS FORMÅL!

Arbeid etter åpenhetsloven
skal føre
til positiv endring over tid

Forbrukertilsynet har fattet vedtak om brudd på åpenhetsloven

Forbrukertilsynet gir Lager 157 overtredelsesgebyr på kr. 450 000 for brudd på åpenhetsloven.

Publisert: 17. oktober 2024

Åpenhetsloven slår fast at alle virksomheter som er omfattet av loven må svare på informasjonskrav innen tre uker. Det betyr at alle og enhver kan be om informasjon om hvordan bedrifter og organisasjoner håndterer negative konsekvenser for menneskerettighetsforhold.

Forbrukertilsynet fikk tips om at Lager 157 kan ha brutt åpenhetsloven. Etter grunnleggende saksbehandling har vi kommet frem til at selskapet ved to anledninger har brutt på åpenhetsloven.

E24 |

PUDDERALARM
HEMSEDAL
skistar.com

Miljøorganisasjon klager Ikea inn til Forbrukertilsynet

Ikea vil ikke gi detaljer om hvordan arbeiderne har det på to fabrikker i Bangladesh. Det mener Framtiden i våre hender bryter med den nylig innførte åpenhetsloven.

NEKTER ÅPENHET OM BUDENE

Oda, Postnord og Bring legger lokk på hvem underleverandørene deres er.

TRANSPORT | Aina Ebube Helgheim og Anna Krokene | 6. oktober 2022

Børs Aksjelive Tips oss! E24+ Meny

Har jeg mottatt et informasjonskrav?

Åpenhetsloven ikke nevnt

Spørreskjema

Ethvert formål

Informasjonskrav?

Åpenhetsloven: Én av fem mangler redegjørelse på nettsidene

Av 500 kontrollerte virksomheter bryter en femtedel kravet om at redegjørelse skal offentliggjøres på nettsidene.

– Dette er svært alvorlig, og vi har nå sendt brev til over 100 virksomheter som mangler redegjørelse. Vi har bedt disse virksomhetene sette seg inn i pliktene og sørge for å ha en redegjørelse lett tilgjengelig på nettsiden sin, sier Forbrukertilsynets direktør, Trond Rønningen.

Forbrukertilsynet vil fortsette å kontrollere at pliktene i åpenhetsloven følges. Vi har også dannet oss et bilde av kvaliteten på virksomhetenes arbeid med aktsomhetsvurderinger og redegjørelser. Dette vil bli benyttet i videre oppfølging.

– Redegjørelsesplikten er grunnleggende i åpenhetsloven. Ved brudd på loven kan Forbrukertilsynet gi forbud- og påbudsvedtak, og vi kan også gi økonomiske sanksjoner i form av tvangsmulkt eller overtredelsesgebyr, påpeker Rønningen.

[Les hele saken](#)

Innhold i redegjørelsen

1. VIRKSOMHETEN

2. FUNN

3. TILTAK

2. FUNN

3. TILTAK

Fagorganisering

Manglende opplæring

HMS

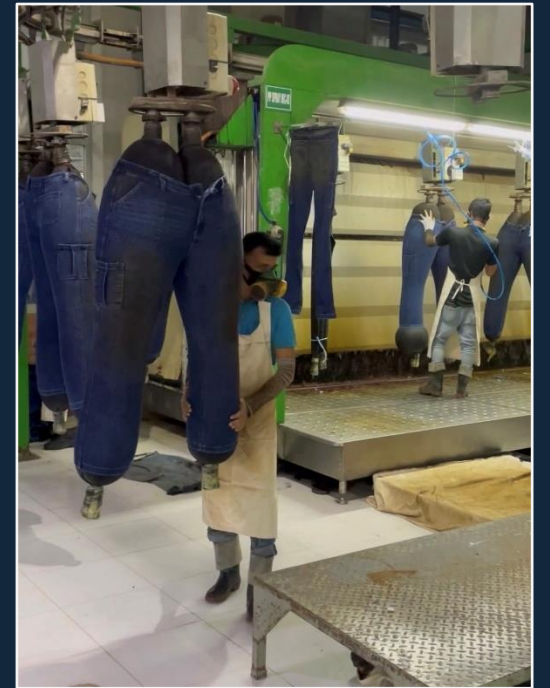

Levelønn

Diskriminering

Eksempler på tiltak

Oslo, 24. april 2023

I styret for ÅPEN BYGG AS

Christian Borg
daglig leder

Alma Karlsen
styreleder

Einar Hagen
styremedlem

Ida Gunn Tinn
styremedlem

I styret for ÅPEN ELEKTRO AS

Anne Johannesen
daglig leder

Nina Hermansen
styremedlem

Lars Meinklang
styremedlem

Kristina Thon
styremedlem

Alle selskaper som har plikter etter åpenhetsloven i konsernet, og som redegjørelsen dekker, må signere redegjørelsen. Hvis ett eller flere datterselskap har plikter etter loven, vil det derfor ikke være tilstrekkelig at kun morselskapet underskriver.

Sjekkliste for redegjørelse etter åpenhetsloven

Oppfyller redegjørelsen vår minstekravene til innhold?

1. Generell beskrivelse av virksomheten
 - Organisering
 - Driftsområde
 - Retningslinjer og rutiner
2. Funn
 - Faktiske negative konsekvenser
 - Vesentlig risiko for negative konsekvenser
3. Tiltak
 - Iverksatte og planlagte tiltak
 - Resultatene og de forventede resultatene av tiltakene

Lovrevisjon

- CSDDD
- Regnskapsloven

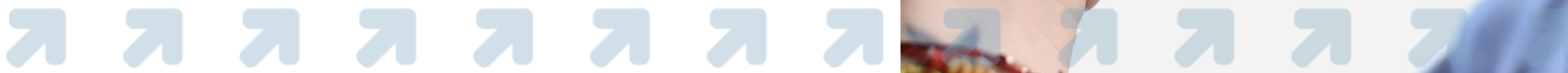
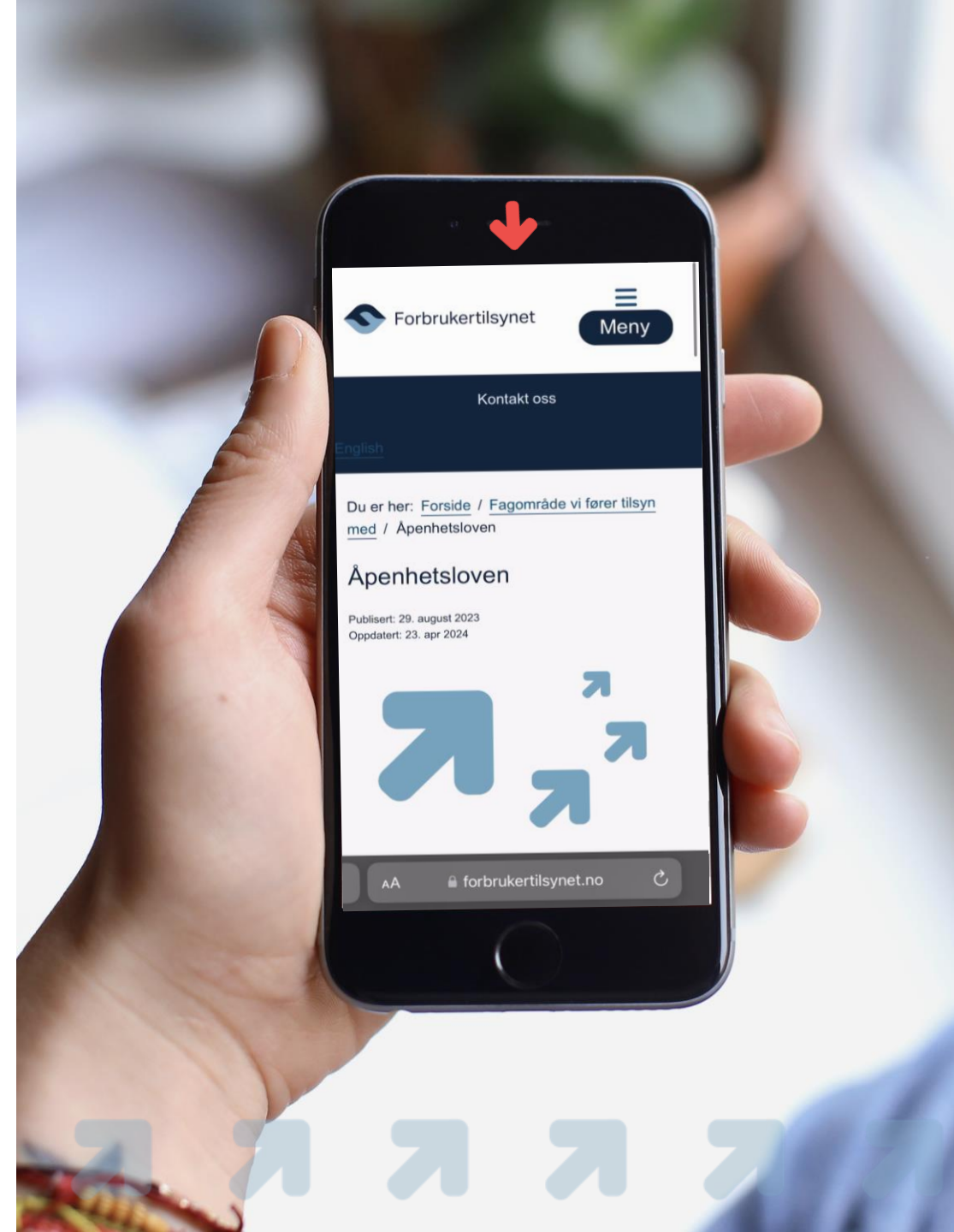

Kontakt oss

<https://minside.forbrukertilsynet.no/>

Telefon: 23 400 600

[Forbrukertilsynet.no/Apenhetsloven](https://forbrukertilsynet.no/Apenhetsloven)

ÅPENHETS- LOVEN

Norges kontaktpunkt
for ansvarlig
næringsliv

FUTURE-PROOF
BERGEN NÆRINGSRÅD OG RAFTOSTIFTELSEN

Forbrukertilsynet

OECDs RETNINGSLINJER
FOR ANSVARLIG
NÆRINGS LIV

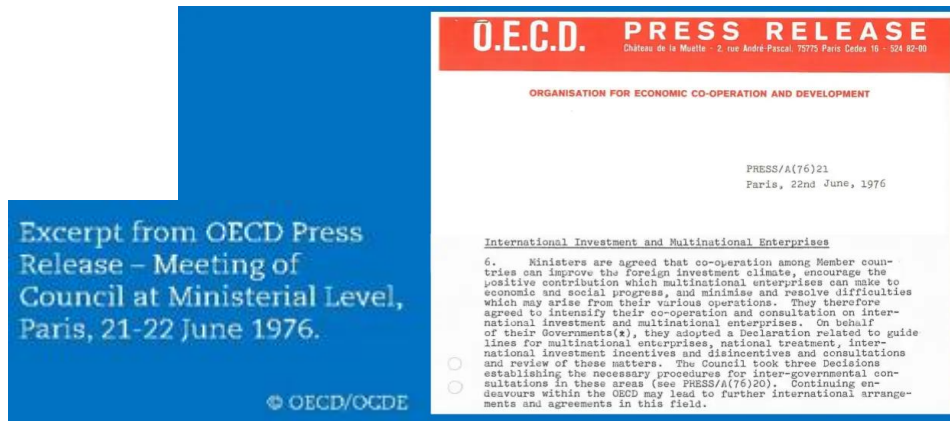
NORGES KONTAKTPUNKT
FOR ANSVARLIG
NÆRINGS LIV

OECDs retningsliner for ansvarleg næringsliv

Nadia Ullah og Per N. Bondevik, Kontaktpunktets sekretariat
Bergen, 31. oktober 2024

OECDs retningslinjer - historikk

• Lansering

• Fire oppdateringar

• Revisjon

• Siste oppdatering

OECDs retningslinjer – breitt fundert

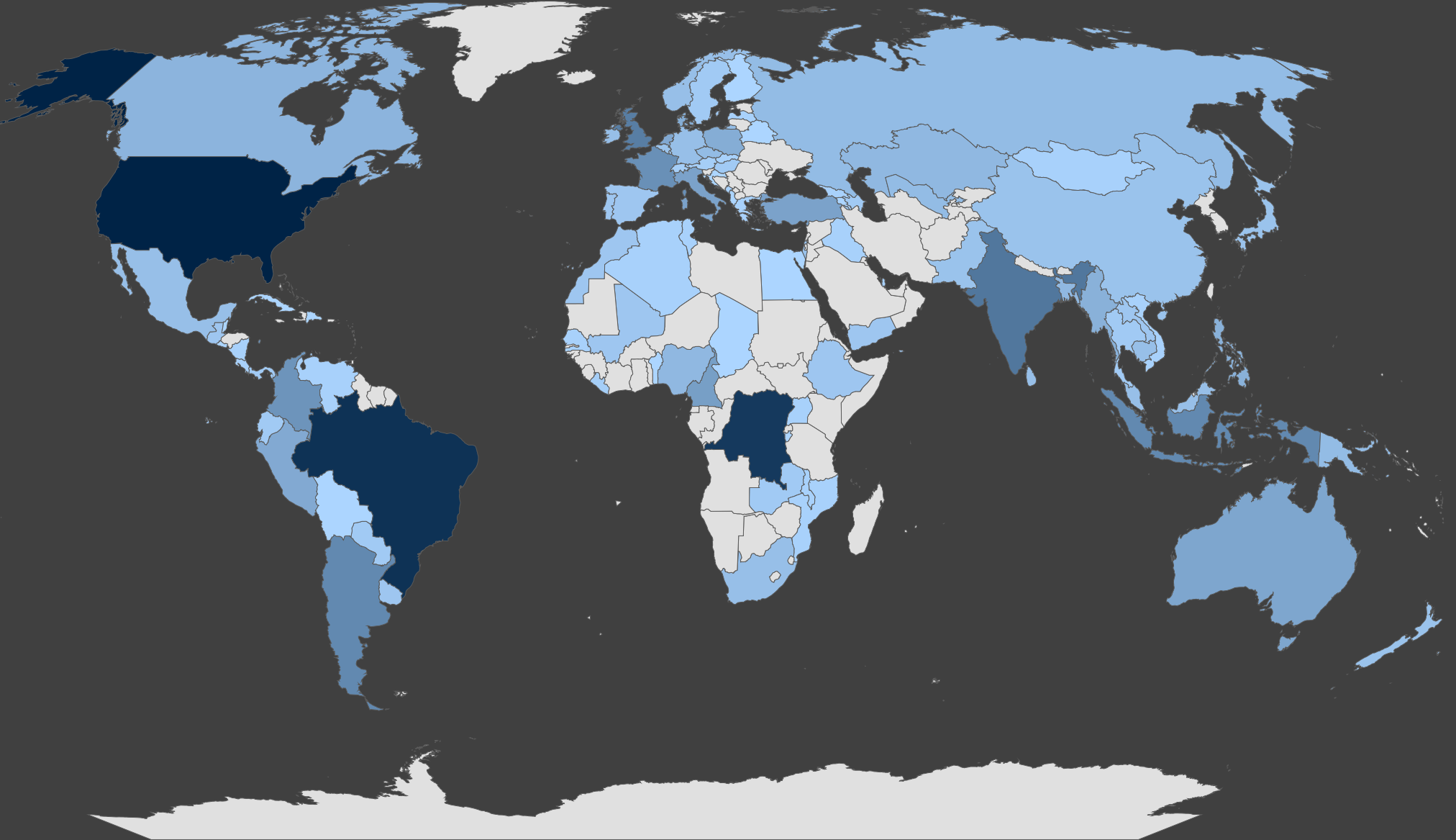
Nasjonale kontaktpunkt (NCPs)

1. Fremma retningslinene
2. Handsama klagesaker
3. Bidra til politikkutvikling

- ✓ **51 tilslutta land/ NCPs**
- ✓ 38 OECD-land
- ✓ 13 tilslutta land (kvite)

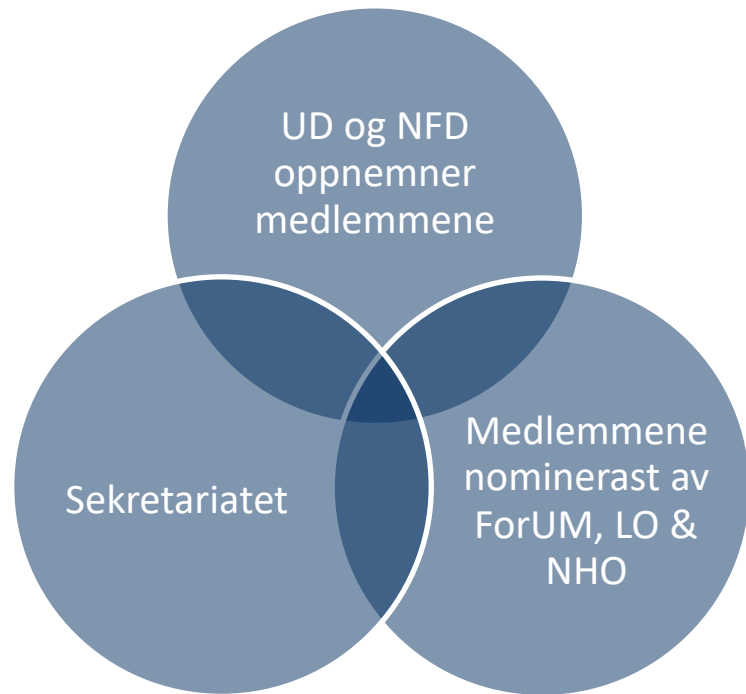
Saker etter vertsland, alle kontaktpunkt (OECDs database)

Noregs kontaktpunkt for ansvarleg næringsliv

– eit uavhengig ekspertorgan

Medlemmene:

Sekretariatet:

OECDs retningsliner - innhald

- Mest omfattande internasjonale standarden for ansvarleg næringsliv
 - Tilrådingar frå styresmakter til næringsliv
 - Bidra til ei berekraftig utvikling
 - Ni tematiske område
- Unik ordning med nasjonale kontaktpunkt

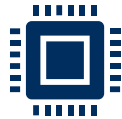
Offentleg- gjeri- ng av opplysingar	Menneske- rettar	Arbeidstakar- rettar
Miljø	Forbrukar- interesser	Vitenskap, teknologi og innovasjon
Kamp mot korrupsjon og bestikkelsar	Skatt	Konkurrans

2023-oppdatering - høgdepunkt

Tilrådingar til selskap om å fylgja internasjonalt vedtekne mål om **klimaendringar og biologisk mangfald**

Nye forventningar om aktsemdsvurderingar ved utvikling, sal, finansiering, lisensar, handel, og bruk av **teknologi, innhenting og bruk av data**

Aktsemdsvurderingar knytta til **bruk av varer og tjenester**

Betre vern av **risikoutsette personar og grupper**, særleg mtp. **represalier** overfor dei som uttrykkjer uro over bedrifters aktivitet

Oppdaterte tilrådingar om **offentleggjing av informasjon**

Utvida tilrådingar om aktsemdsvurderingar når det gjeld **alle former for korrupsjon**

Tilrådingar til selskap om å sikre at **lobbyverksemd** er i tråd med retningslinene

Styrka prosedyrer for å sikre synlighet, effektivitet og større funksjonell likskap for **nasjonale kontaktpunkt for ansvarleg næringsliv**

Kva menneskerettar skal selskapa respektere?

UNGP Prinsipp 12 – som eit minimum:

- Dei internasjonalt anerkjende menneskerettane
 - FNs verdserklæring om menneskerettar
 - FN-konvensjonen om sivile og politiske rettार
 - FN-konvensjonen om økonomiske, sosiale og kulturelle rettार
- ILOs ti kjernekonvensjonar
 - Forbod mot tvangsarbeid
 - Organisasjonsfridom og rett til kollektive forhandlingar
 - Like vilkår og ikkje-diskriminering i arbeidslivet
 - Avskaffing av barnarbeid
 - Helse og tryggleik på arbeidsplassen

OECDs RETNINGSLINJER FOR ANSVARLIG NÆRINGSLIV | **NORGES KONTAKTPUNKT FOR ANSVARLIG NÆRINGSLIV** | **Norges institusjon for menneskerettigheter**

Næringslivets ansvar for negative konsekvenser for grunnleggende menneskerettigheter

– eksempler

Etter [åpenhetsloven](#) skal større virksomheter utføre aktsomhetsvurderinger med hensyn til «grunnleggende menneskerettigheter» og «anstendige arbeidsforhold». Med grunnleggende menneskerettigheter menes bl.a. rettighetene i FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter og FNs konvensjon om økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter, og ILOs kjernekonvensjoner.

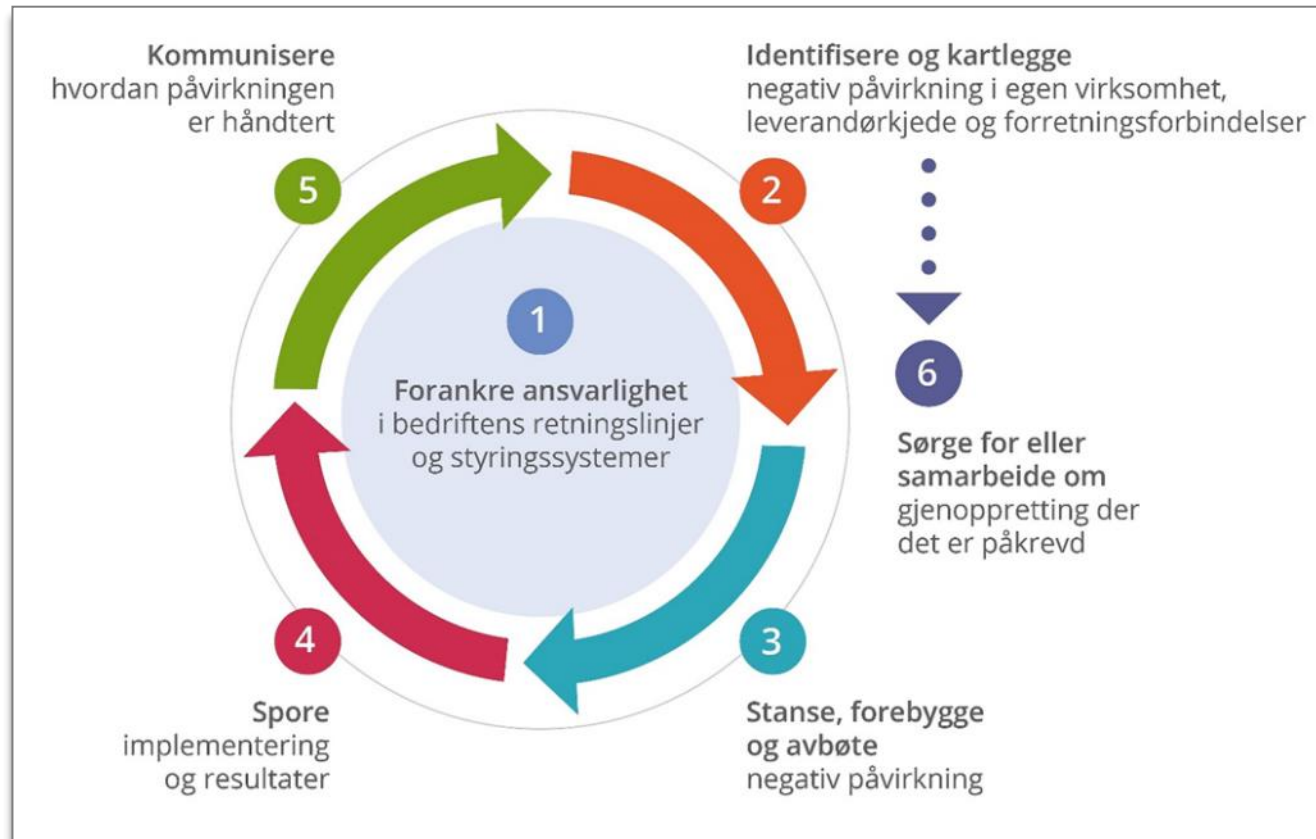
Andre internasjonale instrumenter som omfattes av definisjonen av «grunnleggende menneskerettigheter» i åpenhetsloven er Den europeiske menneskerettighetskonvensjonen (EMK) og ILO-konvensjon nr. 169 om urfolks rettigheter.

Tabellen gir eksempler på hvordan virksomheter kan være involvert i negative konsekvenser for menneskerettighetene i FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter og FNs konvensjon om økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter, og gir enkelte referanser til relevante ILO-instrumenter.¹

Formålet med tabellen er å inspirere til tenkning og prosesser i arbeidet med menneskerettslige aktsomhetsvurderinger i virksomheten. Den kan ikke forstås som en uttømmende oversikt over relevante menneskerettigheter, eller som en rangering eller uttømmende tolkning av rettighetene. Virksomhetene har ansvar for å respektere alle menneskerettigheter, og dermed for å kartlegge og håndtere faktiske og potensielle negative konsekvenser for menneskerettighetene. Denne tabellen kan være et verktøy på veien.

Aktsemdsvurderingar – heilt sentralt

Metode for å ***kartlegge, hindra, avgrensa og gjera greie*** for korleis selskap handterer faktiske og potensielle negative konsekvensar og retter opp skade

- *relatert til eiga verksemd, leverandørkjeder og forretningsrelasjonar!*

Interessentdialog – ein nøkkel for å lukkast

- Kven vert berørt av verksemda sine aktivitetar og leverandørkjeder?
- Særleg utsette grupper?
Vert dei høyrte? Når og korleis?
- Tovegs-dialog!

Interessentar:

- arbeidstakarar og representantane deira
- fagforeiningar
- representantar frå lokalsamfunn
- sårbare grupper: kvinner, barn, urfolk
- sivilsamfunnsorganisasjonar
- investorar
- bransje- og handelssammenslutningar

1. Forankra ansvarlegheit

- Ansvarlegheit i retningsliner og styringssystem – ansvar hjå leiinga
- Alle i verksemda må kjenna til desse og vita kva dei har ansvar for
- Innarbeid forventingar i avtalar med leverandørar og forretningsforbindelsar

2. Kartlegg og vurder negativ påverknad

– eiga verksemd, leverandørkjede og andre forretningsforbindelsar

- Få eit overordna risikobilete
 - Geografisk område, bransjer, produkt, innsatsfaktorar
- Grundigare undersøkingar av dei viktigaste risikoområda
 - Er verksemda involvert i område der risikoen for menneskerettskrenkingar er særleg høg?
 - Varslingskanalar/klagemekanismar kan gje nyttig informasjon
- Prioriter tiltak ut frå alvorsgrad og sannsynlighet

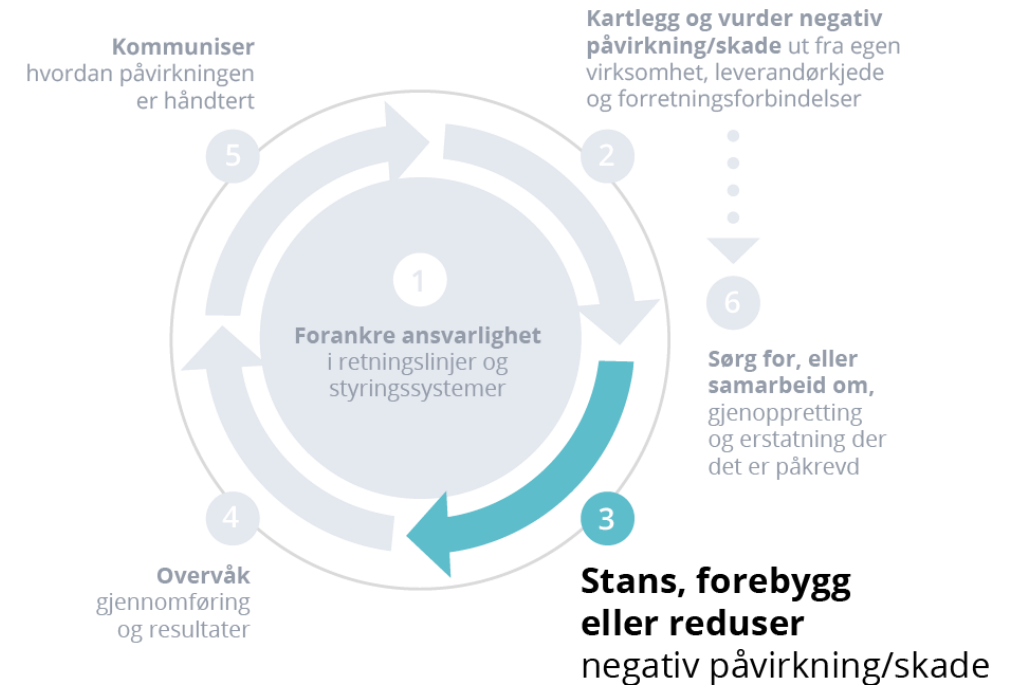
Kjønnsperspektiv

- Vurdera korleis negativ påverknad kan vera annleis for, eller påverka kvinner spesifikt
 - Seksuell trakassering
 - Diskriminering på arbeidsplass
lågare løn, færre moglegheiter for kompetanseheving og/eller opprykk, graviditetstesting
 - Manglande tilpassing
eigne skifterom, sikker transport, uniform/verneutstyr
- Involver kvinner i interessentdialogen

3. Stans, førebygg eller reduser

- Er bedrifta årsak til eller bidreg til skade:
 - Stans aktiviteten
 - Utarbeid planar for å førebygga framtidig negativ påverknad
 - Involver interessentar og rettshaldarar som, faktisk eller potensielt, vert påverka og potensielt påverka
- Er bedrifta direkte kopla til skade:
 - Lag og set i verk planar for å færebygge eller redusera skade
- Bruk innverknaden din

Vera årsak til – bidra til – kopla til skade

Dersom ei bedrift:

- er årsak eller har bidrege til

sørge for, eller samarbeida om, **oppretting og erstatning**

- har **bidrege til**

bruka påverknaden sin for å redusere attståande skade i størst mogleg grad

- er **direkte kopla til**

bruke påverknaden sin for å få bedrifta som er årsak til eller bidreg til skaden til å førebygge eller redusere skade

Korleis kan ei verksemd knyttast til MR-brot i leverandørkjeda og hjå forretningspartnere?

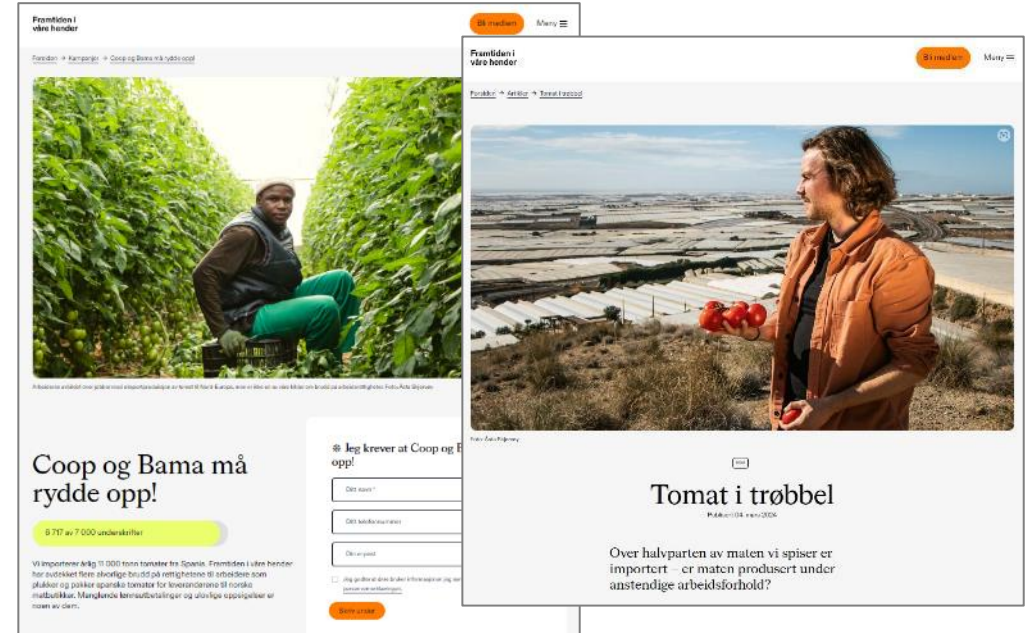
Døme 1

- Ei butikkjede i Norge kjøper klær fra Bangladesh. Ved behov for raske leveransar setjast det leveringstider ein veit, eller burde vita, er urealistiske.
- Dette fører til overdreven bruk av overtidsarbeid.
- Kjeda bidreg til negativ påvirknad

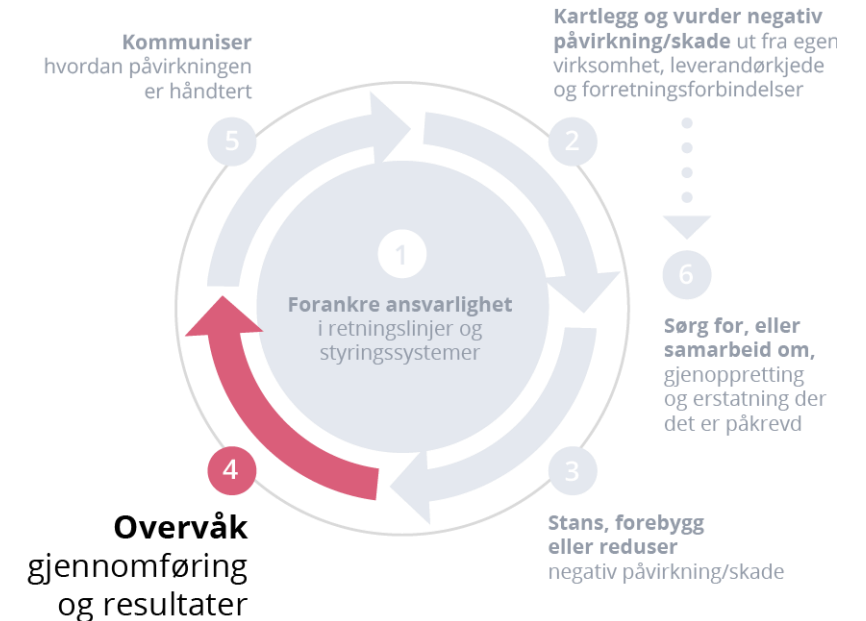
Døme 2

- Ei norsk matvarekjede kjøper tomat frå produsent i Sør-Europa.
- Ein organisasjon avdekkjer fleire brot på rettane, som kjeda ikkje er klar over:
 - manglande utbetaling av løn
 - ulovlege oppseiingar
 - betaling under minsteløn
- Kjeda er direkte kopla til negativ påvirknad

4. Fungerer tiltaka?

- Overvak gjennomføring og resultater av tiltak
 - Er dei gjennomførte etter planen?
 - Kor godt har dei fungert?
 - Har skade vorte avverga eller handtert?
 - Er det risiko bedrifta har oversett?
- Bruk erfaring fra overvakinga til å forbetra desse prosessene i framtida

5. Kommuniser

- Offentleg utgreiing/rapport om funn frå aktsemdsvurderinga og handteringa av risiko og faktisk skade
- Med påverka interessentar og rettshaldarar:
 - Korleis kan dei få tilgang til informasjon?
 - Kva kan hindra sårbare grupper tilgang til informasjon?
 - Er informasjonen tilgjengeleg og forståeleg? Språk, analfabetisme, stad, tidssone, teknisk kompetanse mm.

Respondent om åpenhetsloven:

«Det er jo ingen skjønnhetskonkurrans – eller, det er jo åpenheten som er skjønnheten.

Det skal jo strengt tatt handle om outcomes, og da må du få lov til å ikke være perfekt (...)

Du må tenke åpne øyne og ører, tenke samarbeid, og 'la oss prøve å gjøre det bedre'.»

KPs næringslivsundersøkelse 2023

6. Rette opp att og erstatning

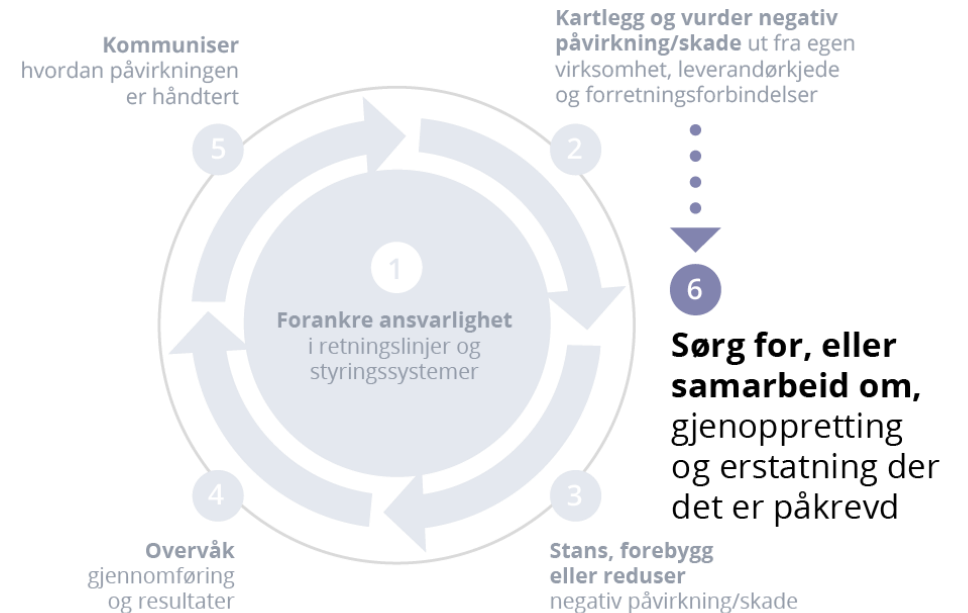
- Prøv å rette opp att situasjonen for dei(-n) påverka til før skade inntraff

Type oppretting avheng av art/omfang av skade:

- Be om orsaking
- Restitusjon eller oppreising
- Økonomisk eller ikkje-økonomisk kompensasjon
- Sanksjonar
- Tiltak for å hindra fremtidig skade

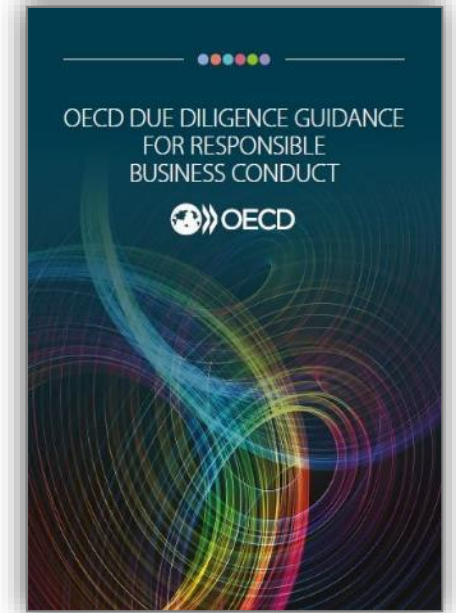
- Klagemekanisme

- Etabler prosess in-house
- Samarbeid med arbeidstakarrepresentantar/
fagfrørsle

Aktsemdsvurderingar – kjernepunkt

- **Risiko for menneske, samfunn og miljø** (fokus utover)
- Førebyggjande og dynamisk – gjentakande prosess
- Stå i høve verksemda sin storleik, art og kontekst
- Prioritering etter alvorsgrad og sannsynlegheit
- Flyttar ikkje ansvaret til andre
- Løpande kommunikasjon
- Interessentdialog
- Spør etter forbetringar

Korleis styrke eigen innverknad?

- Set klare forventingar i kontraktar med leverandørar og andre forretningsrelasjonar
- Etabler langvarige relasjonar
- Bruk innkjøpsmakt - gå saman med andre kundar
- Ver med i bransjeinitiativ

Aktsemdsvurderingar – tre myter

Frå Allan Jørgensen, Leiar for OECDs senter for ansvarleg næringsliv

1. *“Bedrifter bør gjere alt, overalt, alt på ein gong”.*
✗ Stemmer ikkje: Aktsemdsvurderingar betyr prioritering. Bedrifter har lov til å **prioritera** og fokusera fyrst på dei viktigaste konsekvensane.
2. *“Det er ingen grenser for kva som kan forventast av selskap”.*
✗ Stemmer ikkje: Aktsemdsvurderingar bør vera **proporsjonale/tilpassa** og stå i relasjon til betydningen av konsekvensane, driftskonteksten og selskapet si rolle og evne til å påverka situasjonen. Kvart selskap bør gjera sin del, og ansvaret til eit selskap bør ikkje flyttast til andre.
3. *“Bedrifter skal vera perfekte og ikkje ha nokon negative påverknad”.*
✗ Stemmer ikkje: Aktsemdsvurderingar er ein standard for **forbetring** - ikkje for perfektjon. Me vil at bedrifter skal engasjere seg i berekraftsutfordringar i staden for å flykta frå dei.
4. Oppsummert: Bedrifter er ikkje pålagde å vera perfekte i alt, overalt på ein gong.
✓ Dei forventast å gjennomføra aktsemdsvurderingar og visa **prioritering, proporsjonalitet og forbetring**.

Aktsemdsvurderingar - nyttige verktøy

- Norsk innføringsrettleiar
- Introduksjonsfilm
- Sjølvtest av aktsemdsvurdering (nettbasert)
- Eigenvurdering i ansvarlegheitskompasset (nedlasting)

Sektorbasert rettleiing

- Leverandørkjeder i tekstil- og skoindustrien
- Mineral frå konflikt- og høgrisikoområde
- Leverandørkjeder innan landbruk
- Utvinningssektoren
- Institusjonelle investorar
- Banker si utlånsverksemd

Interessentdialog står sentralt!

Nettside:

[Due Diligence - Organisation for Economic Co-operation and Development \(oecd.org\)](https://www.oecd.org)

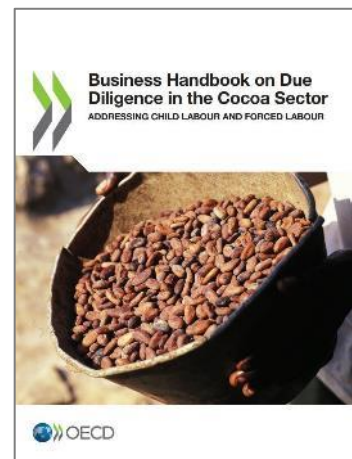
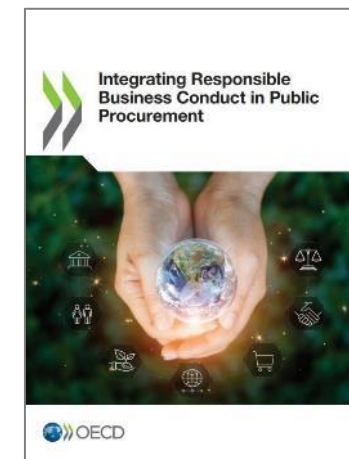
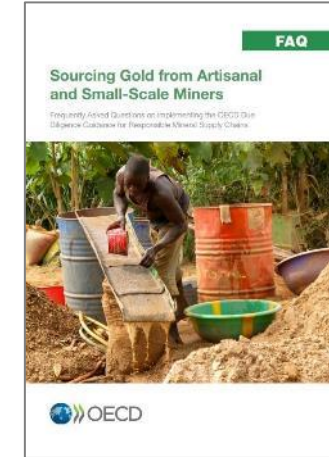

OECDs RETNINGSLINJER
FOR ANSVARLIG
NÆRINGSLIV

NORGES KONTAKTPUNKT
FOR ANSVARLIG
NÆRINGSLIV

Tematiske rettleiarar

- Rettleiar for handtering av risiko for barnarbeid i mineralutvinning
- Digitalisering og ansvarleg næringsliv
- Offentlege innkjøp
- Gull og ikkje-industriell og småskala gruvedrift - FAQ
- Globale verdikjeder og ansvarleg næringsliv
- Handbok for aktsemdsvurderingar i kakao-sektoren

Takk for merksemda!

Følgj oss på:

- www.responsiblebusiness.no
- Nyheitsbrev (påmelding via nettsida)
-

OECDs RETNINGSLINJER
FOR ANSVARLIG
NÆRINGS LIV

NORGES KONTAKTPUNKT
FOR ANSVARLIG
NÆRINGS LIV

ÅPENHETS- LOVEN

Norges kontaktpunkt
for ansvarlig
næringsliv

FUTURE-PROOF
BERGEN NÆRINGSRÅD OG RAFTOSTIFTELSEN

Forbrukertilsynet

FUTURE PROOF

*En samarbeidsplattform for menneskerettigheter og næringsliv,
i regi av Raftostiftelsen og Bergen Næringsråd*

maren.nordgreen@rafto.no

Visjon for
FUTURE-PROOF

**Bistå næringslivet i regionen til å etterleve sitt
menneskerettighetsansvar**

*Et forum der vanskelige problemstillinger, utfordringer, og dilemma kan
luftes, drøftes, og løses i fellesskap*

Hvordan?

- Nettverk
- Faglig påfyll
- Erfaringsutveksling
- Dilemmadiskusjoner
- Workshops og samlinger
- Tverrfaglig og bransjespesifikt
- Interaktivt: Spørsmål, innspill og kommentarer

FUTURE-PROOF-plakaten

FUTURE-PROOF-plakaten skal **samle og synliggjøre** aktører som ønsker å **gå foran i diskusjon og samarbeid** om våre felles utfordringer.

Den skal **utfordre, inspirere**, og bidra til **kunnskap- og erfaringsdeling**.

Hva forventes ved signert plakat?

- 1) Kontinuerlig forbedring av arbeidet med menneskerettigheter gjennom aktsomhetsvurderinger
- 2) Aktiv deltager gjennom å dele av egen kunnskap og erfaringer med andre

The image shows a blue poster titled 'FUTURE-PROOF' with the subtitle 'BERGEN NÆRINGSRÅD OG RAFTOSTIFTELSEN'. The main heading is 'Vi står sammen for menneskerettigheter'. Below this is a paragraph explaining the poster's purpose: 'Vi vet at bærekraft handler om klima, miljø, økonomiske og sosiale forhold. Som en rød tråd gjennom FNs bærekraftsmål går menneskerettighetene. Ved å jobbe sammen stiller vi sterkere. Gjennom å dele egen kunnskap og erfaringer bidrar vi inn i FUTURE-PROOF, der utfordringer luftes, drøftes og løses i fellesskap.' A circular logo with colorful dots is positioned below the text. Another paragraph follows: 'Vi tar vårt felles ansvar for å respektere menneskerettighetene på alvor. Det gjør vi ved å etterleve FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter (UNGP)'. A section titled 'Dette innebærer å:' contains two bullet points: 'Unngå å forårsake eller medvirke til negativ innvirkning på menneskerettighetene gjennom egne aktiviteter, og håndtere negativ innvirkning som inntreffer.' and 'Søke å forebygge eller redusere negativ innvirkning på menneskerettighetene som er direkte knyttet til egen virksomhet, produkter eller tjenester gjennom forretningsforbindelser. Det gjelder også dersom vi ikke har medvirket til innvirkningen.' Below this is another section: 'Dette gjør vi ved å etablere retningslinjer og prosesser som står i forhold til vår egen situasjon og størrelse, herunder:' followed by three numbered points: '1. En erklæring, forankret på øverste nivå i virksomheten, om at vi respekterer menneskerettighetene', '2. Ha prosedyrer for aktsomhetsvurderinger for å identifisere, forebygge og begrense vår negative innvirkning på menneskerettighetene, og å måle og redegjøre for hvordan vi søker å respektere menneskerettighetene', and '3. Ha prosedyrer for å håndtere eventuelle negative innvirkninger på menneskerettighetene som vi har forårsaket eller medvirket til'. At the bottom, a final paragraph states: 'Det handler ikke om hvor vi står i dag, men hvor vi sammen skal stå i morgen.' The footer includes the names and titles of Jostein Hole Kobbeltvedt (Daglig leder, Raftostiftelsen) and Monica Mieland (Administrerende direktør, Bergen Næringsråd).

Deltakelse i nettverket

- Læring av og med andre aktører i nettverket
 - Hovedsakelig lukkede arrangementer
 - Minst 4 workshops og samlinger i løpet av året
- Minst én fast representant (evt. flere som bytter)
 - Tett på arbeidet i egen virksomhet
 - God informasjonsoverføring internt
- Mesteparten er tverrfaglig
- Utvidelse med foreløpig to undergrupper
 - Finans
 - Shipping og offshore
- Tilgang til intranett for nettverket
 - Oversikt over representanter, arkiv, kalenderoversikt, LinkedIn-gruppe, m.m.
- Innbetaling av årlig kontingent
 - Non-profit initiativ
 - Oppstarten og utviklingen har vært mulig grunnet finansielle bidrag fra enkeltbedrifter samt støtte fra Agenda Vestlandet

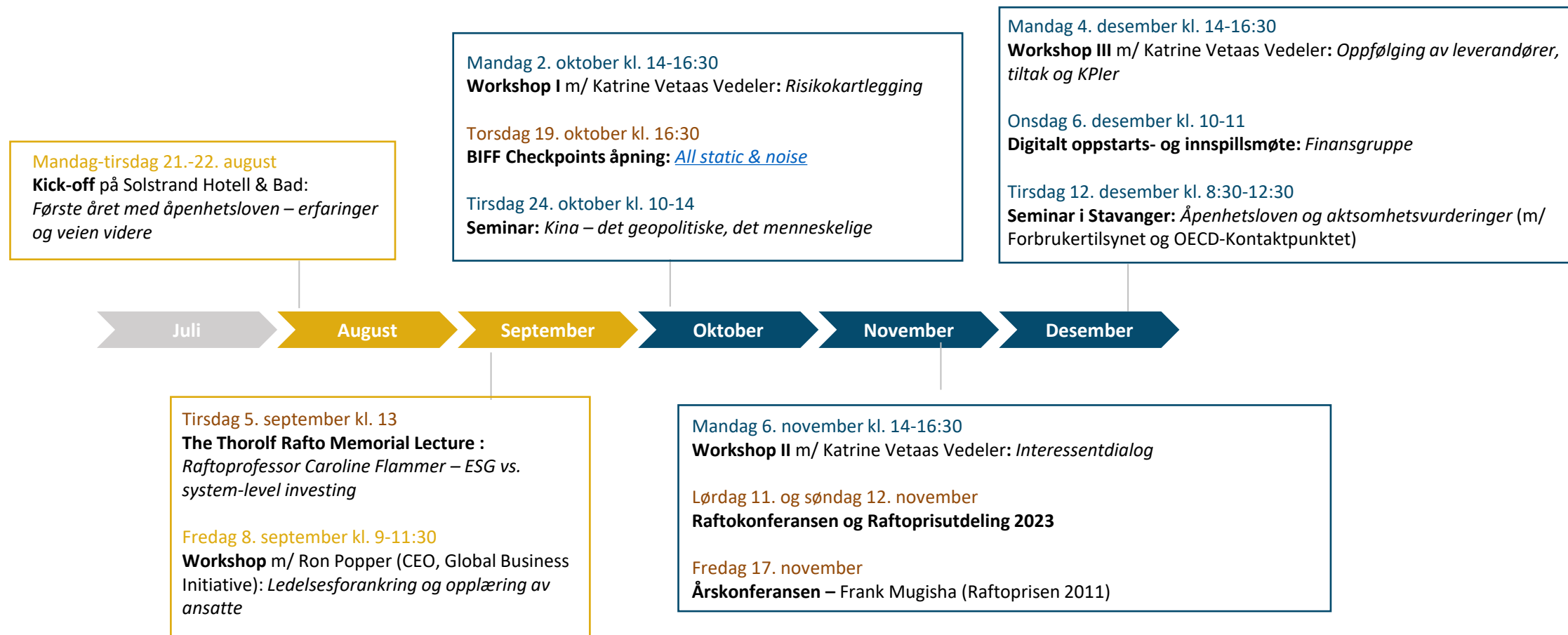

Kontingent for 2024:

Antall ansatte	Kontingent
1-10:	3 250 kr
11-20:	6 500 kr
21-50:	8 000 kr
51-100:	16 250 kr
101-200:	21 850 kr
201-500:	26 500 kr
500+:	32 500 kr

FUTURE-PROOF Høsten 2023

FUTURE-PROOF Våren 2024

Fredag 2. februar kl. 10-11

Digitalt oppstarts- og innspillmøte: *Shipping og offshore-gruppe*

Torsdag 8. februar kl. 8.30-10

Frokostmøte (Bergen Næringsråd og Bergen kommune): *Offentlige anskaffelser*

Fredag 9. februar kl. 8:30-10 & 10:20-12

Frokostmøte + workshop: *Sammenhengen mellom korrupsjon og menneskerettigheter*

Fredag 5. april kl. 8:30-10

Frokostmøte m/ Deloitte og Bergen

Næringsråd: *Redegjørelsene 2023 – status på åpenhetsloven i Bergen*

Onsdag 17. april kl. 9-12

One Ocean Week: *Blue Forest Roundtable*

Mandag 17. juni kl. 13-15

Finansgruppemøte: *SMBer – forventninger og behov for oppfølging*

Torsdag 20. juni kl. 9-11

Frokostmøte: *Åpenhetsloven og global handel: Dette kan vi lære av Equinor og andre selskaper (i Stavanger)*

Januar

Februar

Mars

April

Mai

Juni

Torsdag 7. mars kl. 13-14

Digital lansering av Sharepoint-siden (Intranett for nettverket)

Mandag 18. mars kl. 9-11

Finansgruppemøte: *Finansiering av verft v/ Eksfin*

Tirsdag 19. mars kl. 9-12

Shipping og offshore-gruppemøte: *Risikovurdering av verft og kontrollmekanismer v/ Eksfin og Tone Sørfonn Moe*

Tirsdag 28. mai kl. 9-16

FUTURE-PROOF-konferanse (inkl. workshops): *Klima og konflikt*

FUTURE-PROOF Høsten 2024

Torsdag 29. august kl. 9:15-11

Frokostmøte: Internal and external incentives, incl. sustainable finance m/ Raftoprofessor Caroline Flammer

Tirsdag 8. oktober

Raftostiftelsen m/partnere: SEAFAIRER roundtable (Singapore)

Lørdag 19. oktober

BIFF og FUTURE-PROOF: TAX WARS

Fredag 18. oktober kl. 12-14

The Thorolf Rafto Challenge: Gry Larsen (CEO hos Grieg Group)

Torsdag 31. okt kl. 8:30-12:30

Workshop m/ Forbrukertilsynet og Norges OECD-kontaktpunkt

Onsdag 4. desember kl. 8.30-12

Bergen Næringsråd: Ut i verden: Global handel og bærekraftig styring

Torsdag 5. desember

Raftostiftelsen: Innspillsmøte om behov knyttet til hav og menneskerettigheter

Juli

August

September

Oktober

November

Desember

Fredag 13. september kl. 8-12

Åpning av Landås Inkluderingscenter inkl. Rammeverk for pilotprosjektet Building Dignity (Human Rights in the Built Environment)

Tirsdag 24. september kl. 16:25-17:00

Haugesundkonferansen: Menneskerettigheter i den maritime verdikjeden

Lørdag 9. og søndag 10. november

Raftokonferansen og Raftoprisutdeling 2024

Tirsdag 12. november kl. 10-11

Innspillsmøte: Sjømat-gruppe

Fredag 15. november

Årskonferansen (Bergen Næringsråd)

Torsdag 21. november kl. 9-11:30

Workshop: Shipping og offshore-gruppen

Fredag 22. november kl. 9-12

Styreseminar: Styrets rolle i arbeidet med menneskerettigheter

Tirsdag 26. november kl. 8.30-12

Workshop: Økte krav – hva betyr det for SMBer? [Stavanger]

**Det handler ikke om hvor
vi står i dag,
men hvor vi sammen skal
stå i morgen.**

*Alle har noe å bidra med,
og alle har noe å lære.*

FRYDENBØ

DNB

Akvariet | i Bergen

DCF

GRIEG

Nordea

Fana Sparebank

Corvus Energy

NorEngros
K.J. Brusdal AS

Harris
RETT RETNING

Tryg

vestbo

nui

Sekkingstad

ODFJELL

SALMON GROUP

MARINE BENEFITS

equinor

SparebankenVest

STIFTELSEN Diakonova Haraldsplass

Elmera Group

Deloitte.

aksdal
I MUREN

MagnorVinduet
Bedre får du ikke

pwc

MØLLERENS
SIDEN 1866

Eidesvik

SVERRE W. MONSEN
SINCE 1868

Quantfol.io

SpareBank 1 SR-BANK

db

ovum

BEEREN BERG

tietoenvy
Tech Services Norge

BRANN

bybanen
BERGEN LIGHT RAIL

BIR

ARGENTUM

MERENN

seaborn

PEAK CSL GROUP

KPMG

Noramix

ÅPENHETS- LOVEN

Norges kontaktpunkt
for ansvarlig
næringsliv

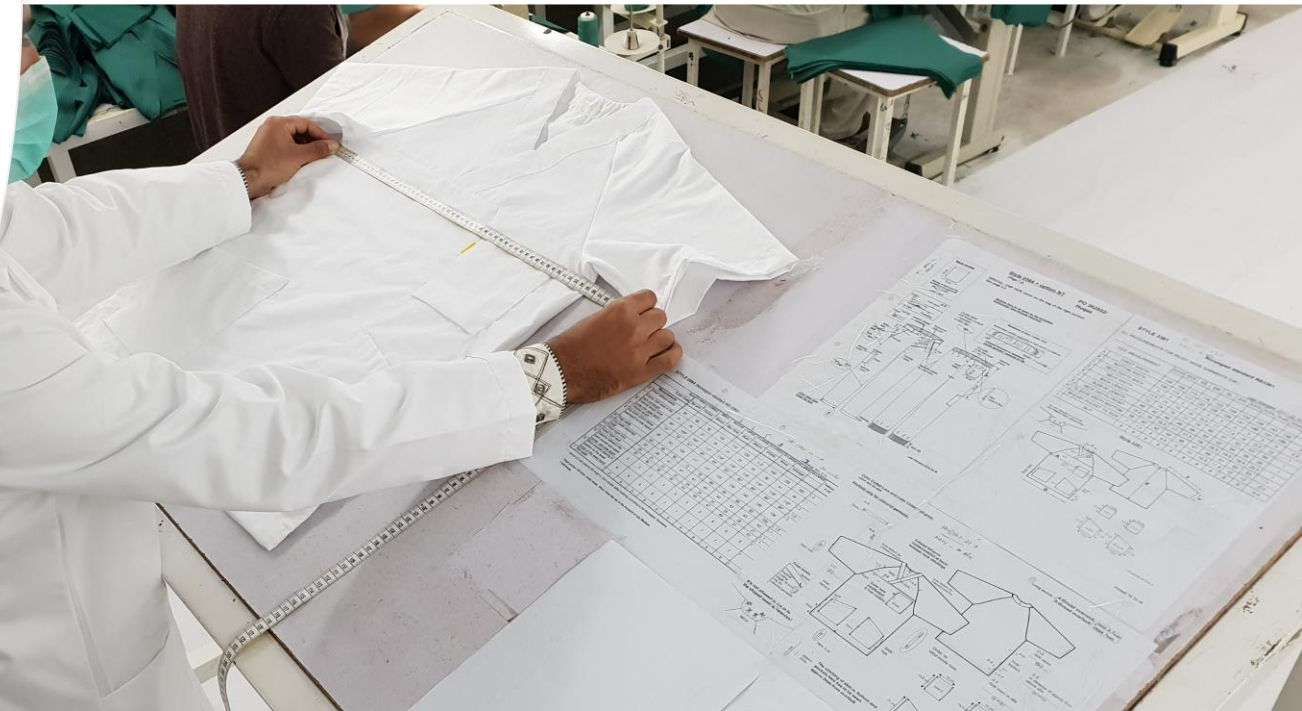
FUTURE-PROOF
BERGEN NÆRINGSRÅD OG RAFTOSTIFTELSEN

Forbrukertilsynet

Sverre W. Monsen AS

- Norges største leverandør av tekstiler til det profesjonelle markedet i Norge- siden 1868
- Sykehus, hoteller, industrielle vaskerier, mange andre bransjer
- Hovedproduksjon i Pakistan, noe i Kina, India og Litauen.

Høy risiko for brudd på menneske-
og arbeidstakerrettigheter i
tekstilbransjen i asia

- Medlem av Etisk handel Norge siden 2009
- Rapporterer årlig om vårt arbeid med aktsomhetsvurderinger
- Åpenhetsloven- helt nødvendig!
- Viktig å ha kjennskap til egne leverandørkjeder.
- Ikke farlig å fortelle hva vi gjør og hva vi finner- så lenge vi forsøker å gjøre det vi kan!

Overordnet risikokartlegging og kilder

Overordnet rammeverk:

- FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter, OECD sin metodikk for aktsomhetsvurderinger
- **Landrisiko**
 - Amfori Country Risk Classification
 - Global Rights Index
- **Bransje**
 - OECD sin sektorveiledning for tekstil og sko
 - DFØ's risikovurdering for brudd på grunnleggende menneskerettigheter i produksjon av arbeidstøy, fottøy og tekstil
- **Andre:**
 - Rapporter fra Human Rights Watch
 - Ressurser fra Etisk handel Norge
 - Forskning, diverse veiledere

Overordnet risikokartlegging og kilder

- **Gjennomførte revisjoner**
 - Alle hovedleverandører følges opp av 3. part (Amfori). Gir verdifull informasjon om hver fabrikk. Underleverandører følges opp av oss via besøk, CoC, relevant dokumentasjon og dialog.
- **Egen erfaring**
 - Vårt viktigste parameter for å kartlegge risiko.

Risikoområder i bransjen basert på benyttede kilder

- Barnearbeid- spesielt i bomullsindustrien
- Diskriminering
- Tvangsarbeid
- Dårlig HMS
- Brudd på rett til fagforeningsfrihet og kollektive forhandlinger
- Manglende etterlevelse av minstelønnsbestemmelser
- Lønninger dekker ikke grunnleggende behov

Prioriterte risikoområder basert på kjennskap til egen leverandørkjede

Pakistan- rating 5 (fra 1-5+) på graden av respekt for arbeideres rettigheter: «Ingen garanti for arbeideres rettigheter»

- Rett til fagorganisering
 - Pakistansk lov beskytter bl.a ikke landbruksarbeidere. Motarbeider fagorganisering i flere bransjer.
- Lønn
 - Minimumslønn vanligst i bransjen. Dekker ikke levelønn.
 - Ulik lønn menn og kvinner
- Faste ansettelser
 - Innleie via kontraktører vanlig i tekstilbransjen. Arbeidere er ikke ansatt på fabrikken de jobber på
- Barnearbeid i bomullsproduksjon
 - Tryggest å benytte programbomull for å unngå barnearbeid

Hvordan påvirker vi best?

- Størst påvirkning der vi er en stor kunde
- Redusert antall leverandører- økt volum hos den enkelte
- Samlet produksjon i to provinser- 3 store byer
- Kort vei fra råvare til ferdig tekstil- enklere å følge opp alle

Partnerskap
Relasjoner

Hvordan påvirker vi best?

- Kulturforståelse
- Tillitsbygging
- Utvikling sammen
- Kontinuitet
- Resultat
- Vår egen innkjøpspraksis er helt vesentlig- «snu speilet»!
 - Langsiktige relasjoner
 - Planlegge produksjon
 - Prispolitikk- ikke faste avtaler
- Belønner bærekraftstiltak

Alvorlige brudd oppdaget i egen leverandørkjede

- Oppsigelser av 8 arbeidere pga. innmelding i fagforening
- Innleie via kontraktører
 - De 8 oppsagte arbeiderne var innleid via kontraktører
 - Oppdaget at dette er en vanlig praksis i Pakistan

Kontaktet ekstern ekspertise fra:

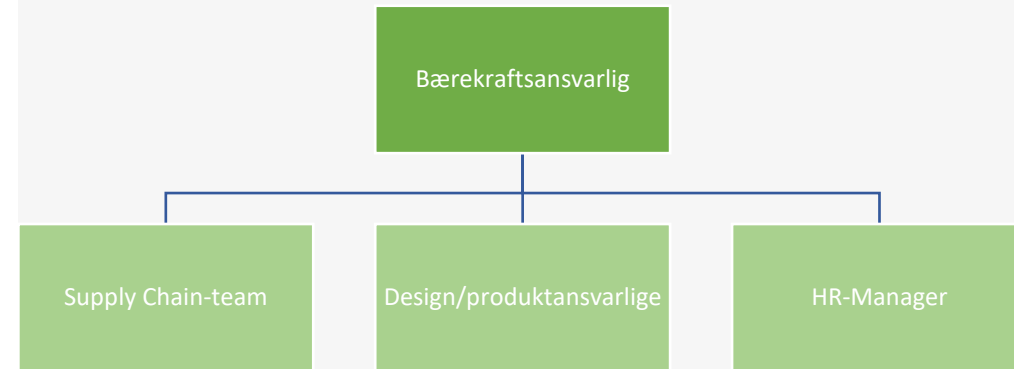
- Framtiden i våre hender
- Lokal fagforening i provinsen hvor de jobbet
- Etisk handel Norge
- Norske ambassaden i Pakistan
- ILO i Pakistan

Oppfølging av brudd

Organisert

Laget en intern rutine for aktsomhetsvurderinger.
Definert ansvarsområder.

- Bærekraftsansvarlig- overordnet ansvar for å koordinere og påse at vi er compliant og jobber med det som er vesentlig for å skape forbedring.
- Supply Chain-teamet- daglig dialog med leverandørene
- Design/produktansvarlige- ved valg av metervareleverandører
- HR-Manager- ansvar for sosial bærekraft i egen virksomhet, involveres mer mot leverandørkjeden nå

ÅPENHETS- LOVEN

Norges kontaktpunkt
for ansvarlig
næringsliv

FUTURE-PROOF
BERGEN NÆRINGSRÅD OG RAFTOSTIFTELSEN

Forbrukertilsynet

Eidesviks arbeid med aktsomhetsvurderinger
Marie Launes

Hvordan vi møter kravene i loven med en liten organisasjon

Tiltak som har fungert bra

Disse utfordringene har vi

Account of Human Rights Due Diligence Process

2024

Eidesvik Offshore ASA

Veksten i “S-en”

Dette har vært viktig for oss

1

Intern forankring av loven

I ledelse og i styret

2

Nødvendig rammeverk

Nødvendige policyer og prosedyrer må på plass

3

Ressurser

Sikre at vi har dedikerte ressurser

4

Forståelse

Informer de ansatte – vår «menneskerettshistorie»

Våre aktsomhetsvurderinger

- 1 Involvering av hele organisasjonen
- 2 Bruker eksisterende verktøy om mulig
- 3 Tenker bredt, men fokuserer innsatsen der risikoen er størst og der muligheten til å påvirke er størst
 - **Land** – bruker etablerte risikolister, som ITUCs Global Rights Index, ekstern rådgivning
 - **Type produkt eller tjeneste** – bruker etablerte risikolister, som DFØs «Høyrisikoliste», audits av leverandører
 - **Kontraktstørrelse og varighet** – egne systemer

Eksempel på identifiserte risikoer

RISK: USE OF PERSONNEL FROM RISK COUNTRIES	
Description of risk	Eidesvik is a purchaser of personnel services from the Philippines. The Philippines is defined as a risk country for breaches on human rights. The supplier of crewing services is Eidesvik's fourth largest supplier (by turnover).
Potential negative effect	<ul style="list-style-type: none">• Grievance mechanism• Remuneration and wages• Workers' representation• Freedom of organization and collective bargaining• Child labor• Corruption
Evaluation of risk	Low risk. High opportunity to influence.
Adverse impacts identified	None

RISK: SHIPYARD LABOUR	
Description of risk	Risks related to labor rights in shipyards is a focus area in the industry. The complexity of dry docking, repairs, and projects makes it difficult to get a satisfactory overview of the whole value chain. Export Finance Norway has identified repeated examples of breaches on fundamental human rights in European yards – something we have also seen recent examples of in Norwegian yards. We find three yards on the list of Eidesvik largest suppliers (by turnover).
Potential negative effect	<ul style="list-style-type: none">• Child labor• Forced /modern slavery and migrant workers• Health and safety• Freedom of association and collective bargaining• Discrimination• Disciplinary practices• Working hours• Remuneration and wages• Corruption
Evaluation of risk	Medium risk. High opportunity to influence
Adverse impacts identified	None

Case: Oppfølging av filippinsk personell

Dette er utfordrende

Kapasitet til oppfølging

Hvordan prioriter vi ressurser mest effektivt?

Definere "godt nok"

Hva er god nok oppfølging og interessedialog? Hva er godt nok fra leverandørene sin side?

Kontinuerlig forbedring

Finne tid og metoder til kontinuierlig forbedring.

www.eidesvik.no

PRESENTATION DISCLAIMER

The information in this presentation is an overview and does not contain all information necessary for decisions. The information in this presentation has been prepared in good faith by Eidesvik and deemed to be correct at the time of presentation. However, no representation or warranty, expressed or implied, is made to the accuracy, correctness, completeness or adequacy of any statement, estimates, opinions or other information contained in this presentation.

ÅPENHETS- LOVEN

Norges kontaktpunkt
for ansvarlig
næringsliv

FUTURE-PROOF
BERGEN NÆRINGSRÅD OG RAFTOSTIFTELSEN

Forbrukertilsynet

Emne: Undersøkelse

Til: post@aapenelektro.no

Fra: ansatt@interesseorganisasjon.no

Til Åpenelektro AS

Som en del av vår undersøkelse tar vi kontakt med dere for å få informasjon om hvordan arbeidsvilkår og menneskerettigheter blir overholdt av deres underleverandører.

Vi har en undersøkelse om arbeidsforholdene til arbeidere som jobber med utvinning av mineraler. Det er kjent at det er forbundet høy risiko til en rekke mineraler som anvendes av industri, elektronikkbransjen, bilbransjen og byggebransjen.

En rekke mineraler slik som kobolt og kobber blir hentet ut av frilans gruvearbeidere som utfører ekstremt farlig arbeid for bare noen få kroner om dagen. De jobber i gruver hvor luften er tåkete av støv og grus, og vannet er forurensset med giftig avløp fra gruveprosessen. Kobolt er giftig å ta på og puste inn, men flere av arbeiderene mangler godt sikkerhetsutstyr. Det er også kjent at det forekommer tilfeller av barnarbeid ved utvinning av noen mineraler

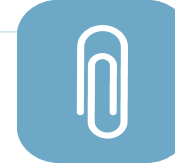
Det er særlig noen mineraler og geografiske områder det knyttes svært høy risiko til. En del av disse geografiske områdene er plaget av bevæpnet konflikt som gjør det vanskelig å regulere arbeidsforholdene i utvinningsindustrien. Utviding av gruver til industriell skala fører til tvangsutkastelser av personer i nærområdet. Hele samfunn har blitt flyttet uten å ha blitt tilstrekkelig konsultert før utvidingen fant sted.

Undersøkelsen vår prøver å få oversikt over hvorvidt produkter på det norske markedet som inneholder mineraler slik som kobber og kobolt kan knyttes til menneskerettighetsbrudd og brudd på anstendige arbeidsforhold.

Som en del av vår undersøkelse ønsker vi at dere svarer på det vedlagte spørreskjemaet.

- Er dette et
informasjonskrav?
- Hvilke spørsmål må
besvares?

Spørreskjema

1. Har dere produkter som inneholder mineraler fra gruver i Kongo?
2. Hvor lenge har dere vært en importør av mineraler fra gruver i Kongo?
3. Beskriv forsyningskjeden deres, fra utvinning av råvarer til eksportforsendelse
4. Identifiser produsentene og leverandørene for hvert trinn (inkluder enhetsnavn og adresser)
5. Identifiser landet eller landene for hvert trinn i leverandørkjeden
6. Oppgi informasjon om produsentens/leverandørens arbeidskontrakter for sine ansatte
7. Forklar deres forretningsforhold til hver av de identifiserte bedriftene
8. Hvordan sikrer dere at alle parter i deres leverandørkjede får en lønn å leve av?
9. Før kontraktsinngåelse sørger din bedrift for at en evaluering av den nye forretningspartneren utføres for å sikre at de har lav risiko for bruk av tvangsarbeid?
10. Hvordan sikrer dere generelle arbeidsforhold til arbeiderne i deres leverandørkjede? Dette inkluderer arbeidstid per uke, rett til sykelønn, tilstrekkelig sikkerhetsutstyr og ferie
11. Hvordan kartlegger dere risiko for spesielt sårbare grupper, for eksempel kvinner, migrantarbeidere eller urfolk i leverandørkjeden deres?
12. Har dere oppdaget dårlige arbeidsforhold hos noen i deres leverandørkjede?
13. Har dere oppdaget manglende respekt for rett til hvile, fritid og helligdager i deres leverandørkjede?
14. Hvordan blir lokalbefolkningen i området berørt av utvinningen og hvordan har dere aktsomhetsvurdert utvinningens innvirkning på lokalsamfunnet?

Svar her

ÅPENHETS- LOVEN

Norges kontaktpunkt
for ansvarlig
næringsliv

FUTURE-PROOF
BERGEN NÆRINGSRÅD OG RAFTOSTIFTELSEN

Forbrukertilsynet

Dilemma 1: Barnearbeid hos leverandør

Du jobber som bærekraftsansvarlig hos et rederi.

Rederiet får produsert komponenter til skip på et verft utenfor Europa.

Rederiet har policy og retningslinjer på ansvarlighet, som inkluderer krav til leverandører om å ikke ha barnearbeid.

Du blir en dag med på en ekskursjon til verftet. Da oppdages det en rekke barn i arbeid på verftet.

Hvordan håndterer du og selskapet en situasjon der dere oppdager barnearbeid hos en av deres forretningsforbindelser?

Diskusjonspunkter:

1. Hvilke muligheter har ditt selskap for å påvirke og endre praksis hos verftet og hvordan kan dere gå fram?
2. Bør dere avslutte kontrakten?
3. Er det noe ditt selskap bør gjøre annerledes for å unngå lignende situasjoner i fremtiden?
4. Hvordan bør dere kommunisere rundt dette? Er det noe som bør tas med i bærekraftsrapporteringen til selskapet?

Dilemma 2: MeToo hos leverandøren

Ditt selskap lager elektronikkprodukter i samarbeid med lokale produsenter.

I fabrikken til en lokal produsent er det stor andel kvinnelige arbeidstakere i produksjonen og kun menn i ledergruppen.

Ifølge lokal fagforeningsrepresentant er det en frykttkultur i fabrikken og ledere utnytter sin stilling.

Det går rykter om seksuelle tilnærmelser fra ledere og at de gir goder til arbeidstakere i bytte mot seksuelle tjenester.

[...]

Diskusjonspunkter:

1. Hvilke bestemmelser i din virksomhets retningslinjer eller styringssystemer er viktige i dette tilfellet? Hvilke kapitler i OECDs retningslinjer og OECDs veileder for aktsomhetsvurderinger er relevante i denne sammenhengen?
2. Hvilket ansvar har selskapet for at kvinnenens rettigheter er blitt krenket?
3. Hvilken mulighet har ditt selskap til å få produsenten til å endre praksisen?
4. Er det noe ditt selskap bør gjøre annerledes for å unngå lignende situasjoner i fremtiden?

ÅPENHETS- LOVEN

Norges kontaktpunkt
for ansvarlig
næringsliv

FUTURE-PROOF
BERGEN NÆRINGSRÅD OG RAFTOSTIFTELSEN

Forbrukertilsynet